

ZET DE ALTO DE LETRAS IN DE COLOMBIAANSE ANDES – MET 84 KILOMETER DE LANGSTE FIETSKLIM TER WERELD – MAAR OP JE BUCKETLIST. MET EEN LEVENDIGE FIETSCULTUUR EN HOGE BERGKETENS IS COLOMBIA EEN GEWELDIGE FIETSBESTEMMING.

TEKST EN FOTO'S: KARIN ANEMA

DE LANGSTE FIETSKLIM

In Mariquita, dat op een hoogte van zo'n 400 meter ligt, is het tropisch warm. Hoge mangobomen en palmen omzomen de straten. Eerst moeten we aan een fiets zien te komen om de monsterrit Alto de Letras te maken. Geen van de vier fietswinkels verhuurt fietsen. De circa 500 fietsers die jaarlijks naar de Alto de Letras klimmen, nemen hun eigen fietsen mee of boeken een tour vanuit Bogotá. Uiteindelijk is de eigenaresse van een winkel bereid twee Specializeds te verhuren. Waar we vervolgens ook komen, op een terras of in het hotel, van iedereen krijgen we goede raad. We moeten niet vergeten warme kleren mee te nemen voor daarboven. Pas ook op, zegt men, voor het denderende verkeer, want er gebeuren ongelukken.

Als we de volgende morgen om 5.00 uur opstaan, stortregent het zoals het alleen in de tropen kan stortregenen. Zodra het iets minder hard regent, vertrekken we na een extra stevig ontbijt.

Terwijl we het dorp uitrijden en in vele slingers omhoog gaan, twijfelen we of we op de goede weg zitten. We hadden een rustige bergweg voor ogen, maar het is de doorgaande weg naar Manizales waarover vrachtauto's, bussen en tankwagens in volle vaart voorbij denderen en zwarte uitlaatgassen uitstoten.

BROEDPLAATS VAN WIELERTAALNT

Op de berghellingen naast de weg zijn koffie- en fruitplantages. Een rivier stroomt bulderend en bruin de helling af. Af en toe is er een weide met vee. Een bordje verwijst naar een warmwaterbad. Langs de kant staan stalletjes met mango's en bananen. Kippen, hanen en honden scharrelen bedaard rond. Schommelstoelen staan voor huizen. Het is tropisch warm en klam. Even voordat we de eerste mijlpaal bereiken, het dorp Fresno, komt een man naast me fietsen. Hij heeft een veelkleurige helm op en onder zijn fietsbroek steken kabels van dijspijeren en ballonkuiten uit. Wilson (50) vertelt dat hij drie keer per week 84 kilometer omhoog fietst om te trainen voor zijn wedstrijden. Hij is een prof, zo blijkt. Fiets vooral je eigen tempo, zeg ik, want wij beiden hebben dan wel een goede conditie, we zijn geen wielrenners. Daar wil hij niets van horen, hij begeleidt voor zijn plezier andere fietsers. Hij inspecteert mijn fiets en herkent die als van de eigenares van de fietsenzaak. Op zondagen fietst zij met een fietsclub in de omgeving, er zijn aardig wat fietsers in Mariquita. De sport is volgens hem niet voorbehouden aan de rijkere, maar toegankelijk voor velen. In heel Colombia is er steeds meer belangstelling voor het wielrennen gekomen. Tientallen jaren is er al de *ciclo via* (autowegen die op zondagen fietspaden

1 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 2 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 3 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 4 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 5 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 6 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 7 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 8 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift.

1

3

2

4

worden) in Bogotá. En coryfee Nairo Quintana en andere fietssende grootheden – veelal boerenzonen geboren hoog in de Andes – komen uit de provincie Boyacá, al sinds de jaren '50 een broedplaats van wielertalent. Als Quintana geen wedstrijden rijdt, traint hij nog altijd het liefst in zijn geboortestreek.

BRUTOS!

Al snel merken we hoe fijn het is dat Wilson bij ons is. Hij kan de route dromen, weet precies hoeveel kilometer we hebben afgelegd en kent de beste plekken om iets te drinken of eten. Hij neemt onze rugzak met bananen, warme kleren en veel water over, slingert 'm op zijn rug en lacht: dat stelt niets voor. Net als Quintana is hij een boerenzoon. Hij werkt als dagloner op boerderijen, waar hij zware lasten zoals bundels rietsuiker sjouwt. Wilson heeft als tiener een paar jaar in Alto de Letras gewoond om te trainen op grotere hoogte. Hij kent iedereen hier. Het is zijn berg. Iedereen groet hem onderweg. Na een paar hellingen van 11 procent in de tropische, klamme hitte zijn we blij als Fresno opdoemt: een vrij groot dorp dat op een steile helling is gebouwd. De huizen zijn in harde kleuren geverfd; oranje, blauw en groen. We slaan af naar het dorpsplein en nemen koffie en een *buñuelo*, een soort oliebol. 25 kilometer zitten erop.

Als we weer opstappen, is het opnieuw gaan regenen. Wilson trekt een regenjackje aan. Mijn regenjack doe ik al snel weer uit: het is me veel te warm in de tropen. Wilson waarschuwt ons niet in het gootje te gaan rijden. Het is bemost en spekglad. "Brutos!" roept hij verontwaardigd als hij in een bocht bijna wordt geschept door een vrachtauto. "Ze respecteren geen fietsers." Slechts één jonge fietser passeert ons. Terwijl rechts en links koffie- en bananenplanten in het regengordijn voorbij schieten, vertelt Wilson dat hij voor wedstrijden zo'n

1 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 2 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 3 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 4 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 5 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 6 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 7 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift. 8 Hier kan een tekstregel staan als bijschrift.

beetje in heel Colombia is geweest. Even moeten we uitwijken voor een ongeluk tussen een vrachtauto en personenauto dat net voor ons is gebeurd. De regen verandert in mist. Maar dan komen we plotseling uit de mist en klaart het op. Wolken en zonnestralen spelen een onverwacht spel op de berghellingen met weidepercelen met vee, hellingen die in een eindeloze rij achter elkaar liggen – de Andes. Deze uitzichten maken dat de tocht over veel meer gaat dan over kilometers en tijden.

STOPPEN?

Soms dalen we een paar honderd meter over het natte, glibberige asfalt, waar ik nauwelijks van geniet, omdat ik beseft dat we daardoor nog meer hoogtemeters zullen moeten maken. Het gemiddelde van de helling ligt daardoor op 4 procent. Als we in het dorp Padua aankomen, op 2000 meter hoogte, zijn we op de helft.

Op weg naar het laatste gehucht voor de pas, Mesones, vraag ik me af of ik daar niet zal stoppen. Na de zoveelste bocht zie ik het dorp liggen: op 2400 meter hoogte, gebouwd op een smalle, hoge bergkam. Paarden met hoofdstel en zadels staan voor een café aan een hek vastgebonden; mannen op kaplaarzen lopen in de berm; houtskoolvuurtjes branden; spek hangt te drogen. Niets doet meer denken aan de tropen waarin we vanmorgen begonnen. We stappen af en drinken warme chocolade met brokken feta-achtige kaas en voor een

5

6

Voor hen zullen de Mont Ventoux, de Alpe d'Huez en de Col d'Izoard eerder als verkeersdrempels hebben aangevoeld

laatste energiestoot nemen we ook nog een *agua panela* (suikerrietwater) met kaas. Nog zo'n 25 kilometer te gaan. We fietsen langs het bord 'de langste klim ter wereld.' In de jaren '80 waren Colombiaanse professionele fietsers voor het eerst op het Europese wielercircuit aanwezig en een van hen, Lucho Herrera, vond dat Alpe d'Huez te kort was voor hen. Anderen vroegen zich geschokt af hoeveel kilometer méér hij dan wel niet wilde? Maar zij waren Alto de Letras gewend... Voor hen zullen de Mont Ventoux, de Alpe d'Huez en de Col d'Izoard misschien eerder als verkeersdrempels hebben aangevoeld.

DE HEL

Door de hoogte en het zuurstoftekort begin ik steeds meer te hijgen. Troostend zegt Wilson dat hij jonge fietsers al veel eerder heeft zien afhaken. Er verschijnen hoge boomvarens op de berghellingen. Door al dat vocht van wolken en nevels die voorbijtrekken, zijn de rotsen hier prachtig bemost. Op het wegdek begint het aftellen. Iedere 50 meter is met een witte streep gemarkeerd, maar steeds weer opnieuw beginnen de 150-, 100- en 50-noteringen. Ik kan het niet eens meer volgen. Gigantische bladeren hangen over de weg. Natte aarde die van een steile helling naar beneden is geschoven ligt op het wegdek. Ik haal amper 7 kilometer per uur meer, de helling is kilometerslang 7 procent. Mijn handen in natte fietshandschoentjes voel ik niet meer, ik stuur minder vast, remmen zou niet meer lukken. Er waait een gure wind, de temperatuur is gezakt naar net boven nul, nog steeds fiets ik in mijn natte hemd. Ik stop om een trui aan te trekken en een stukje te lopen om weer gevoel in mijn koude, natte voeten te krijgen. Wilson zegt met engelengeduld dat de hoogvlakte dichtbij is, vlak boven ons. Het landschap wordt kaler, hoger, het licht neemt af, nog even en de zon gaat onder. Ik ervaar de laatste kilometers als een voortdurende straf, als een kwelling. Toch nog plotseling ligt op 3700 meter hoogte voor ons een onooglijk gehuchtje langs de weg. Er is een politiepost, er is een rijtje lage huisjes met daken van golfplaten, er is een wit

7

8

kerkje en enkele figuren die weggedoken zijn onder hun capuchons en in hun poncho's. In de opkomende duisternis doemt de vulkaan Nevado del Ruiz op. "Coroné el Alto de Letras", zegt Wilson. Boven ons uit torent een billboard met de beeltenis van Nairo Quintana, die in 2014 als eerste Zuid-Amerikaan de Giro d'Italia en in 2016 de Vuelta heeft gewonnen. Bij de pashoogte op 3700 meter staat op het bord 'Movistar officiële beschermmer van de Colombiaanse fietsers'. In 2018 deed Quintana nog mee aan de wedstrijd Colombia Oro y Paz. Naderhand stuurde hij een bedankje aan de dorpelingen die hem langs de weg hadden toegejuicht. Bijna beduusd beseft ik dat we er zijn. In totaal hebben we 4163 meter geklommen. Snel trekken we een warm jasje aan.

In een café met een brandend houtvuur nemen we warme *agua panela* met brokken kaas. Niet één grote mok, maar twee. Ook Nairo zweert nog altijd bij deze traditionele Colombiaanse drank, zegt Wilson. Hij houdt een bus aan en met de fietsen in de buik van de bus rijden we terug naar Mariquita. Toch nog ruim twee uur terug rijden...●